

Karta péče ostrova přírody

Dubový vrch

Pohled na porostní okraj s přilehlými vinicemi a extenzivními sady je biotopem pro cikádu viničnou (*Tibicina haematodes*).

GPS: 49.0633383N, 17.0062625E

Název: **Dubový vrch**

Výměra: 27,01 ha

Evidenční číslo: 071

Organizační jednotka LČR (OŘ, LS): Lesní závod Židlochovice

Rok zařazení mezi ostrovy obnovy přírody: 2025

Údaje o lokalizaci ostrova:

- LHC Bučovice (od r. 2026 LHC Ždánický les), JPRL 201C8, 201C4 část, 201C4a, 201B2, 201B3, 201B6, 201B5, 201A10 část, 201C16 část, 201C3, 201C1, 201C0, 201C4, 201C1b
- Katastrální území Archlebov, parcela 5498, 5499, 5497 část

Předmět péče: cikáda viničná (*Tibicina haematodes*)

Popis předmětu péče:

Na lokalitě se vyskytuje zřejmě jedna z posledních mikropopulací cikády viničné (*Tibicina haematodes*) v České republice. Dubový vrch u Archlebova je jedinou současně známou lokalitou výskytu cikády viničné u nás (Malenovský I. 2016). Dle platné legislativy na ochranu přírody je u nás tento druh řazen do kategorie kriticky ohrožený druh. Areál výskytu tohoto druhu zahrnuje jižní Evropu, u nás se nachází na severním okraji. Výskyt cikády viničné je v České republice spolehlivě udáván pouze z jižních svahů Ždánického lesa na jihovýchodní Moravě, a to konkrétně z okolí obcí Archlebov a Lovčice (okres Hodonín), přičemž nejstarší publikované údaje odtud pocházejí z konce 19. století (Klvaňa 1900 in Malenovský I. 2016).

Cikáda viničná se projevuje typickým zvukovým projevem samce, který se skládá ze souvislých monotónně cvrčivých zvuků s kratšími pauzami. Odtud nepochybně vznikla dvě trefná lidová jména pro cikádu viničnou: „crčák/cvrčák“ (používáno obyvateli Archlebova). Dospělí samci jsou v Archlebově aktivní od začátku druhé dekády června do začátku třetí dekády července. V této době se samci se zdržují téměř výhradně v korunách vysokých stromů (zpravidla okolo 15–20 m nad zemí), nejčastěji dubu zimního. Proto je třeba zachovat stávající dubové porosty. Porostní okraj je důležitým biotopem druhu, neboť zde dochází pod zemí k vývoji larev na osluněných místech v dosahu kořenů dřevin, tj. v horní části svahů vinic, jejich rozhraní s lesem a křovinatou mezí či na okraji lesa s pasekami a bývalými úhory.

Popis současného stavu v souvislosti s předmětem péče:

Populace cikády viničné na Dubovém vrchu u Archlebova obývá prostor o rozloze přibližně 14 ha na svahu s jihovýchodní až jihozápadní expozicí v nadmořské výšce 325–370 m. Vyskytuje se na něm poměrně pestrá kombinace různých biotopů – šetrně obhospodařovaných vinic (v režimu ekologické a integrované produkce), zahrádek a úhorů na bývalých drobných zemědělských políčkách zarůstajících suchomilnou travní vegetací, hustě zarostlých křovinatých mezích na místě bývalých ovocných sadů a v porostním okraji lesa panonské dubohabřiny včetně paseky různého stáří.

Historický vývoj ekosystému, který je předmět péče, nebo biotopu předmětu péče

Lesní ekosystém je tvořen komplexem porostních skupin. Nejstarší porosty v severozápadní části s převahou dubu mají dnes 160 let a začínají se postupně rozpadat. Původně homogenní komplex dubového porostu byl již předešlých desetiletích postupně rozpracován obnovní těžbou. Dnes se zde nachází věkově a druhově pestrá mozaika lesních porostů.

Popis plánované péče

K udržení výskytu druhu u Archlebova je pravděpodobně důležité pokračovat v šetrném obhospodařování zemědělských pozemků a navazujícího lesa. Znamená to vyloučit používání insekticidů, herbicidů a umělých hnojiv a dalších intenzivních zemědělských a lesnických zásahů do biotopů tohoto druhu. Je žádoucí maximálně prodloužit obnovní dobu lesních porostů tvořících porostní okraj. V navazujících lesních porostech je vhodné používat při výsadbě stanovištně vhodné domácí druhy dřevin a vyloučit použití jehličnanů (borovice, modřín, smrk). Pozitivní vliv může přinést mírné postupné prosvětlení částí stávajících porostů, proto byla již v roce 2024 prosvětlena porostní skupina 201C8. Důležité je rovněž zachování, případně podpoření rozvoje pláštíků křovin s původní druhovou skladbou (trnka, ptačí zob, babyka apod.) na okrajích vinic, lesa a pasek. Za účelem realizace specifického managementu je vhodná změna kategorizace lesních porostů na les zvláštního určení (lesy potřebné pro zachování biologické různorodosti).

Porostní lesnická mapa LHC Bučovice se zákresem hranic ostrova

